

ARHITEKTURA

Mare Janakova Grujić

ARHITEKTA PO MERI ČOVEKA

Impresije o stvaralaštvu arh. PETRA MARKOVA

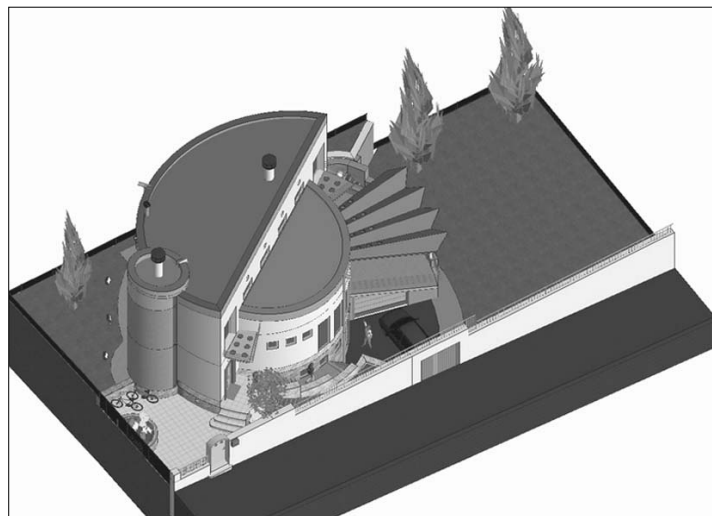
Da bi arhitektura bila lepa i da bi bila Arhitektura, ona uopšte ne mora da bude skupa, ne mora da potekne iz ruku slavnog imena, ne mora da se služi luksuznim materijalom i opremom, ne mora da laska trenutnoj modi. Zapravo, šta treba da bude Arhitektura?

Arhitektura, disciplina do pola nauka a od pola umetnost, nastala je onda kada i sam Čovek. Dalje je pratila njegov razvojni put; u povelju civilizacije ona ima za cilj kućno ognjište i krov nad glavom, a sa usponom čoveka u njoj se utemeljuju i viša, estetska načela. Tokom tog razvojnog puta smenjivale su se epohe u kojima je prevagu odnosio princip lepote odnosno funkcionalnosti forme, raskid sa prošlošću odnosno pozivanje na nju. Međutim, kao trajni postulat arhitekture, od njenih prapočetaka do danas, egzistira verno služenje Čoveku. Po tom humanom principu ova umetnička disciplina se razlikuje od bilo koje druge.

Kada se krene od toga, od čoveka kao naručioca i pokretača, do čoveka kao korisnika i krajnjeg cilja, lako se dolazi do arhitekture kao pojave kompleksne, raznolike, osetljive, ljudske isto koliko i sam Čovek. Potrebe i želje naručioca postaju geslo kojima se stručno lice – arhitekta vodi, u ime kvaliteta, udobnosti i lepote življenja u kreiranom, antropomorfnom prostoru.

Arhitekta Petar Markov je rođen 1948. godine u Beogradu. Nakon završetka studija, zapošljava se u Urbanističkom zavodu Novog Sada, kao njegov stipendista. Profesionalni uzor mu je bio arh. Miloš Savić, poznati novosadski urbanista iz posleratnih decenija. Nakon nekoliko godina karijeru nastavlja u Urbanističkom zavodu Beograda, specijalizuje se za zaštitu objekata od prirodnih i veštačkih nepogoda, i u svemu tome naročito se bavi arhitekturom podzemnog prostora. Nakon dve decenije profesionalno provedene u oblasti urbanizma, Markov se sve više posvećuje arhitektonskom projektovanju, da bi od 1990. godine u okviru malog ali delotvornog projektnog preduzeća "Monting Atos" u Beogradu, počeo da ostvaruje svoj puni stvaralački izraz. Markovljevu pažnju zaokupljaju porodične rezidencije, rekonstrukcije objekata, rešenja pešačkih zona, i posebno enterijeri – od delova nameštaja i arhitektonskog mobilijara do uređenja stambenih i javnih prostora u celini. Baveći se gotovo svim granama arhitekture, a u novije doba i svim arhitektonskim sadržajima, ovaj autor je prevaleo redak ali uzoran put – dobro upoznavši urbanizam došao do projektovanja pojedinačnih građevina.

Posmatrajući svaki poduhvat kao jedinstveno delo, kao studiju za sebe, arh. Markov mu posvećuje punu pažnju i traga za opti-

Projekat kružne kuće u Medakoviću

malnim kvalitetom neodvojivo vezanim sa racionalnošću. Njegovi imerativi su boja i njena psihološka opravdanost, funkcionalnost forme, do kraja zadovoljeni kapaciteti i namena prostora. Upotrebljeni materijal je u velikoj meri prirodnog porekla i njime se u opusu ovog graditelja postiže izuzetna iskrenost i toplina. Bez pretenzija na korišćenje skupih, ekskluzivnih materijala i opreme, jedinstveni efekat i opšti estetsko-funkcionalni utisak su postignuti kreativnom obradom i uspelim, nadahnutim komponovanjem. Takav pristup govori o prednosti koja se daje neobično smišljenom obliku, živopisnom detalju, efektno upotrebljenoj boji, dakle – likovnoj ideji, a ne materijalu samom po sebi.

Između koncepata "arhitektura radi nje same" i "arhitektura radi čoveka", radikalno birajući ovaj drugi, Markov smatra da je važnije učiniti prostor adekvatnim, skrojanim po meri korisnika, zapravo napraviti ga jednostavnim ali duhovitim, umesto luksuznim i neiskrenim. Ta potraga za optimalnim ogleda se u gotovo psihološkom istraživanju pojedinca kao korisnika (Kružna kuća u naselju Medaković, Kompleks bazena u Kragujevcu, brojni enterijeri privatnih stanova i ugostiteljskih objekata), odnosno snažnom interesovanju za kulturno-istorijsko u cilju doseganja suštine lokaliteta (pešačke zone u Vršcu i Obrenovcu, rekonstrukcija Autobuske stanice "Lasta" u Obrenovcu).

Izuzetno važan deo istraživanja ovog arhitekta su kružne forme. Primenjene u "malom urbanizmu" (pešačke zone, kompleksi bazena), u arhitekturi porodičnih vila (kružne kuće), ili pak u delovima enterijera ili komadima nameštaja, one su predvođene isključivo funkcionalnošću prostora i oblika, ali i estetikom kruga i sfere (danas prilično retkom u svetu oblikovanja). Ovakva interesovanja su obojena potpunom nesvakidašnjošću u pristupu i predstavljaju pravo osveženje arhitektonske prakse u nas.